

Հայկական գիտահետազոտական հանգույց Armenian Research & Academic Repository

Սույն աշխատանքն արտոնագրված է «Մտեղծագործական համայնքներ
ոչ առևտրային իրավասություն 3.0» արտոնագրով

This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial
3.0 Unported (CC BY-NC 3.0) license.

Դու կարող ես.

պատճենել և տարածել նյութը ցանկացած ձևաչափով կամ կրիչով
ձևափոխել կամ օգտագործել առկա նյութը ստեղծելու համար նորը

You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format

Adapt — remix, transform, and build upon the material

ՀԵՂԱՓՈԽՈՒԹՅԱՆ ՄԱՐՏԻԿՆԵՐԻ ՌԳՆՈՒԹՅԱՆ
ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐԴՈՒԹՅՈՒՆ (ՄՈԴՐ)

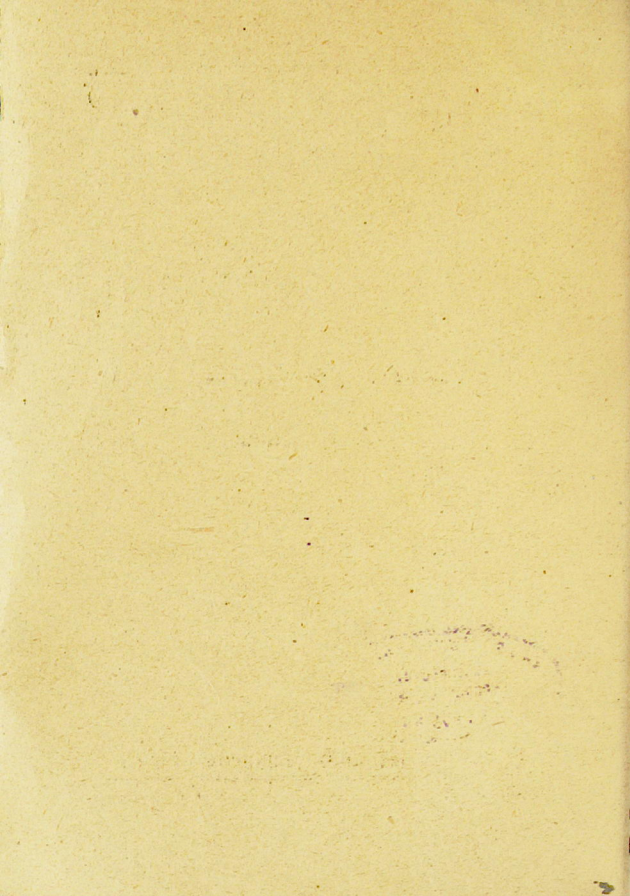
ՄՈԴՐԸ ՅԵՎ ՆՐԱ ՈՒՂԻՆ

(ՆՅՈՒԹԵՐ ԶԵԿՈՒՑՈՂՆԵՐԻ
ՅԵՎ
ԱԿՏԻՎԻՍՏՆԵՐԻ ՀԱՄԱՐ)

ՀԱԽՀ ՄՈՊՐԻ ԿԵՆՏԿՈՍԻ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

ՅԵՐԵՎԱՆ

1929 թ.

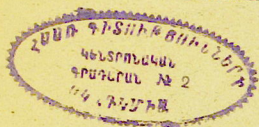

ՀԵՂԱՓՈԽՈՒԹՅԱՆ ՄԱՐՏԻԿՆԵՐԻ ՈԳՆՈՒԹՅԱՆ
ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐԴՈՒԹՅՈՒՆ (ՄՈՊՐ)

327.321.

ՄՈՊՐԸ ՅԵՎ ՆՐԱ ՈՒՂԻՆ

(ՆՅՈՒԹԵՐ ԶԵԿՈՒՑՈՂՆԵՐԻ
ՅԵՎ
ԱԿՏԻՎԻՍՏՆԵՐԻ ՀԱՄԱՐ)

ՀԱՆԶ ՄՈՊՐԻ ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹՅՈՒՆ
ՅԵՐԵՎԱՆ 1929 թ.

ՀԱՅ ԳՈՒԼԻԳՐԱՖԻԱ ՏՊԱՐԱՆ

ԳՐԱՌԵՊԳԼԵՎԱՐ № 2780 Բ.

ՊԱՏՎԵՐ № 261

ՏԻՐԱԺ 4-000

Ա Ռ Ա Ջ Ա Բ Ա Ն

Հայերեն լեզվով Մուսրական գրականութիւնը սուղ լինելու պատճառով, կազմակերպութեան աշխատանքը բավականին մեծ դժվարութիւնների չե հանդիպում: Մեր կազմակերպութեան գոյութեան որից հաժարովի են բավականին նյութեր՝ կազմակերպութեան աշխատանքների, ձևերի ու մեթոդների մասին:

Դժբախտաբար գեռ հնարավորութիւններն այնքան քիչ են, վոր մեր կազմակերպութիւնը չի կարողանում այդ նյութերը լայնորեն ոգտագործել: Հաճախ բջիջային գեկուցողները համապատասխան նյութեր իրենց ձեռքի տակ չեն ունենում, իսկ տեղերում այդ նպատակի համար ոգտագործելու գրականութիւն համարչա չի ճարվում: «ՄՈՊՐ-ի Ուղին» նպատակ է դնում ծառայելու մեր ստորին բջիջներին, ագիտատորներին, ահտիվիստներին, բջիջների բարտուղարներին, գեկուցողներին, դեկավարներին և այլն: Նա իր մեջ պարունակում է այն հիմնական նյութերը, վերջին թարմ թվական տվյալներով,

վորմնք պահանջվում են աշխատատեղերի և կազմակերպիչների աշխատանքների համար:

Քննաք չի կարող լինել այն մասին, ժողովուրդը սպառիչ նյութեր չեն: Գրքի ծավալը մեզ այդ թույլ չի տալիս անելու: Բացի այդ, մեր աշխատանքի պայմաններում մեծ ծավալով հրատարակությունները ձեռնառու չեն: Գրքույկը տալիս է միմիայն այս կամ այն խնդրի հիմնական դրույթը—ՄՈՊՐ-ի կազմակերպության դարգացման համառոտ պատմությունը:

Գրքույկը կազմելու համար լեզած նյութերն այնքան ել հարուստ չեն լեզել, և անպայման նա կունենա վերոշ թերություններ: Այդ խի պատճառով այս գրքույկն առաջադրելով ակտիվի ուշադրությանը, հույս ունենք, ժողովուրդը ընթերցողներն իրենց ցուցմունքները ժամանակին կուղարկեն Կենտկոմին, հետագա հրատարակությունների համար հաշվի առնելու նպատակով:

ՄՈՊՐ-ի Կ. Կ. քարտուղար

Ս. ՆԵՐՍԻՍԵԱՆ

ԻՆՁՊԵՆՍ ԾՆՈՒՆԴ ԱՌԱՎ ԱՌՊՐ-Ը

Ապիտակ տերրորի աճման հետևանքով, մի շարք լեռկերներում լեռնան լեկան կազմակերպութիւններ, վորոնց նպատակն եր ոգնել քաղաքական բանտարկյալներին և նրանց ընտանիքներին: Այսպէս, Գերմանիայում 1921 թ. կազմվեց «Կարմիր ոգնութիւն» կազմակերպութիւնը, վորը ոգնում եր Եբերտ-Նոսկե-Շեյդեման կառավարութեան զոհերին: Լեհաստանում նույնպէս ցարական կառավարութեան ժամանակ առաջ լեկավ «Լեհական քաղաքական Կարմիր խաչը»: 1920 թ. Բուլղարիայում ստեղծվեց «Կապիտալիստական դիկտատուրայի զոհերին ոգնող կազմակերպութիւնը»:

Վերոհիշյալ բոլոր կազմակերպութիւններին հիմնական թերութիւնը նա լեր, ա) վոր նրանք վոչ մի բանով իբար հետ չելին կապված, բ) վոր նրանք սպասարկում ելին միայն իրենց լեռկրի քաղաքական բանտարկյալներին, գ). սահմանավակվում ելին քաղբանտարկյալներին և նրանց ընտանիքներին միայն նյութական և իրավաբանական ոգնութիւն ցուլց տալով և չելին պալքարում դադադած ռեակցիայի դեմ,

դ) նպատակ չեկին դնում աշխատավոր մասսաներին միացնել՝ քաղաքատարկայինների խրափուճները պաշտարանելու լուղուճղի տակ, անկախ ներանց քաղաքական համոզմունքից: Մինչդեռ միջազգային մասշտաբով նման կազմակերպության կարիք սուր կերպով զգացվում եր բոլոր կապիտալիստական յերկրներում:

1922 թ. սեպտեմբեր ամսին Յու. Յու. Մարկս-լեվսկին հարց դրեց Լեհաստանի սպիտակ սերլուրի գոհերին ոգնող կամխեյի գործունեության ընդարձակման մասին, վորի նախադան եր ինքը: Այս գաղափարը դարգացրեց հին բալլչեիկների ընկերութլունը և, սեպտեմբերի 22-ին, ընկերութլան նիստում վորտշվեց կաղմակերպել բուրժուական բանտերում տանջվող բոլոր քաղաքատարկայիններին ոգնող ընկերութլուն, Սույն ոգնութլունը պետք ե իրագործվեր խորհրդային հասարակացութլան և միջազգային համերաշխութլան սկզբունքների հիման վրա:

1922 թ. նոյեմբերի 30-ին Կոմինտերնի IV-րդ կոնգրեսի աջն նիստում, վորին նախադանում եր Մարկս-լեվսկին, ընկ. Ֆելիկս Կոնը կարդաց հին բալլչեիկների խմբակի՝ առաջարկը «Հեղափոխութլան մարտիկներին ոգնող միջազգային կաղմակերպութլուն» ստեղծելու մասին:

Վերահիշյալ առաջարկի առթիվ կոնգրեսը հետևյալ վորոշումը հանեց.

«Կապիտալի հալածական հետ միասին, բուլժուական լերկերներում, ավելանում է բանտերում նստած կոմունիստների և այն անկուսակցական բանվորների թիվը, վորոնք դուրս լեն լեկել կապիտալիստական կարգերի դեմ պայքարելու: IV-րդ կոնգրեսը կոչ է անում բոլոր կոմունիստական կուսակցութուններին, աջակցել կազմակերպության ստեղծմանը, վորի նպատակն է բանտերում նստած կապիտալի գերիներին նյութական և բարոյական ոգնություն ցույց տալ: Կոնգրեսը վողջունում է հին բալլևիկների նախաձեռնությունը, վոր նպատակ է դրել սույն կազմակերպությունների միջադպյին մասշտաբով միացումը»:

Այսպիսով, 1922 թ. նոյեմբերի 30-ը համարվում է ՄՈՊՐ-ի ծագման պաշտոնական թվականը:

ՄՈՊՐ-Ի ԱՌԱՋԻՆ ՔԱՅԼԵՐԸ

1922 թ. նոյեմբերի 30-ին «Պրավդա»-յում լույս է տեսնում ՄՈՊՐ-ի մասին 1-ին հոդվածը, վորը ծանոթացնում է խորհրդային աշխատավորությանը ՄՈՊՐ-ի ընդհանուր խնդիրների և նպատակների հետ, իսկ մի քանի որից արդեն

հիմնադրում է ՄՌՊՐ-ի ղեկավար առաջին որգանը, ժոր կոչվեց «Հեղափոխութեան Մարտիկներին ոգնող Միջադպալին կազմակերպութեան Կենտրոնական բյուրո»։ Հիշյալ բյուրոյի առաջին նիստը կայացաւ 1922 թ. գեկտեմբերի 16-ին, վարտեղ առաջադրված ելին հետեյալ հիմնական խնդիրները. ա) ԽՍՀՄ-ի աշխատավորութեանը ծանոթացնել ՄՌՊՐ-ի ընդհանուր խնդիրների հետ և բնորոշել նրա քաղաքական աշխատանքները, բ). տկախիլ ի մի հաւաքել և կազմակերպչական ձեերը վորոշել, գ). ՄՌՊՐ-ի ձեւակերպումը միջադպալին մասշտաբով և դ). հեղափոխութեան մարտիկներին ոգնութեան միջոցների տեղծումը։

Սրա հետ միաժամանակ, Կենտրոնական Բյուրոն ողտադործելով նույն միջոցին Մոսկւայում հրաւիրված Խորհուրդների X-րդ համագումարը, մի շարք քայլեր է առնում տեղերի հետ կապ ստեղծելու համար։

ՄՌՊՐ-Ի ՆՊԱՏԱԿՆԵՐՆ ՈՒ ԽՆԴԻՐՆԵՐԸ

Կենտրոնական Բյուրոյի ղեկաւ. 22-ին կայացած նիստում հատտատվեց ՄՌՊՐ-ի կանոնադրութեանը Կանոնադրութեան հիմնական կետերը հետեյալներն ելին.

«ՄՌՊՐ-ը իրեն նպատակ է դնում հեղա-

փոխութեան մարտիկներին և բոլոր լեւկերների
դասակարգային պաշտօնի զոհերին սգնել նշու-
թապես, բարոյապես և քաղաքականապես»:

«ՄՈՊՐ-ի նշուփական աշակցութեունը կա-
յանում և սուսնձին սեկցիաների կողմից ցույց
արվող կանոնադր հատկացումների մեջ».

«ՄՈՊՐ-ի բարոյական ոգնութեունը կաշա-
նում և բանտարկյալներին, նրանց և զոհվածների
ընտանիքներին հողատար լինելու մեջ, սխտե-
մատիկաբար նրանց մատակարարելով գրակա-
նութեուն և ալին»:

«ՄՈՊՐ-ի իրավաբանական աշակցութեունը
կայանում և բանտարկյալներին, հալածվողներին
իրավաբանական ոգնութեուն ցույց տալու մեջ
— ալն բոլոր դատավարութեունների ժամանակ,
փորոնք սկսվում են նրանց դեմ:

«ՄՈՊՐ-ի քաղաքական աշակցութեունը,
պրոլետարական դասակարգային պաշտօնի զոհե-
րին, սկսած և արտահայտի հետեւյալ ձեւերով.
ա) կողմակերպել համապատասխան կամպանի-
աներ, բողոքի միաինգներ ապիտակ տերրորի
և բանտերում ախրող տանջանքների դեմ, հեղա-
փոխութեան պաշտօնի զոհերին միջազգային ոգ-
նութեան որեր, ագիտացիոն լալն կամպանիա-
ներ, կազմակերպել ցույցեր ամնիստիա պահան-
ջելու համար և ալին»:

ՄՈՊՐ-Ի ԱՌԱՋԻՆ ԿԵՆՏԿՈՄԻ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒՄԸ

ԽՍՀՄ-ի լայն մասսաների հետաքրքրությունը դեպի ՄՈՊՐ-ի գաղափարները, կյանքի չե կոչում ՄՈՊՐ-ի դավառական մի շարք կազմակերպություններ: Կազմակերպման առաջին շրջանը համարվում է վերջացած, և 1923 թվադարձի 2-ին Կենտրոնական Բյուրոն վերանվանվում է Կենտրոնական Կոմիտե՝ ընդարձակելով և ուժեղացնելով նրա կազմը:

ՄՈՊՐ-Ի ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ՆՇԱՆԱԿՈՒԹՅՈՒՆԸ

Հունիսի 19—20-ը կապացավ ՄՈՊՐ-ի Կենտկոմի ընդլայնած պլենումը, վերը արձանագրեց ՄՈՊՐ-ի գործունեությունն նշանակալից հաջողությունները ԽՍՀՄ-ում: Մնցնելով ՄՈՊՐ-ի բուրժուական ցերկրներում կատարելիք աշխատանքներին, պլենումն ընդգծեց աշխատանքի խորացման և ընդարձակման անհրաժեշտությունը: Պլենումն ընդունեց, թոր ՄՈՊՐ-ի հիմնական խընդիրը ԽՍՀՄ-ում կացանում է ՄՈՊՐ-ի անդամներին սխառեմատիկաբար քաղաքականապես դաստիարակել ինտերնացիոնալիզմի վրդով: Կազմակերպչական խնդրում, պլենումը արտահայտվեց ԽՍՀՄ-ում ստեղծել ՄՈՊՐ-ի ազգային կենտրոնական կոմիտեներ, իրենց աշխատանքները ափելի սերտ կերպով կապելով և համա-

ձախեցնելով կուսակցութեան հանրապատկան
կենտկոմների հետ:

ՄՈՊՐ-Ի ԱՌԱՋԻՆ ՄԻՋԱՋԳԱՅԱՆ ԿՈՆՖԵՐԵՆՏԻԱՆ

ՄՈՊՐ-ի առաջին միջազգային կոնֆերեն-
ցիան կայացավ 1914 թ. 14—16 հուլիսի Մոսկ-
վայում, վերին մասնակցում ելին 110 պատգա-
մավոր 29 լեռկրներէց:

ՄՈՊՐ-Ի ԱՌԱՋԻՆ ՀԱՄԱՄԻՈՒԹԵՆԱԿԱՆ ՀԱՄԱ- ԳՈՐՄԱՐԸ

1925 թ. մայիսի 15-ին Մոսկվայում բաց-
վեց ՄՈՊՐ-ի առաջին համամիութենական հա-
մադումարը: Համագումարն ավելի քան ՄՈՊՐ-ի
լեռկու տարվա աշխատանքների արդշունքներն
ամփոփեց և տեղական կազմակերպութշունների
փորձի հիման վրա ընդունեց մի շարք վորոշում-
ներ՝ կազմակերպչական ազխտացիոն հարցերի և
հրատարակչական գործի վերաբերյալ: Համա-
դումարի աշխատանքի՝ կարևորագուշն մոմենտ-
ներն ելին հանդիսանում՝ կանոնադրութշան հաս-
տատումը, ազգային և նահանգային կազմակեր-
պութշունների կանոնադրութշունները, բշխների
և վերատուգիշ հանձնաժողովների, ինչպես նաև
կապխտալիստական լեռկրների քաղաքական բան-
տարկչայների շեֆութշան խնդիրները:

ՄՈՊՐԻ ՅԵՐԿՐՈՐԴ ՍԻՋԱՋԳԱՅԻՆ ԿՈՆՖԵՐԵՆՑԻԱՆ

Յերկրորդ միջազգային կոնֆերենցիան կայացավ 1927 թ. մարտի 24—6-ն ապրիլի Ներկայացուցիչներ ելին լեկել հետևյալ լեռկներէյ՝ ԽՍՀՄ-ի մի շարք հանրապետութիւններէյ, Գերմանիայէյ, Չինաստանից, Լեհաստանից, Բուլղարիայէյ, Ռումինիայէյ, Չեխո-Սլովակիայէյ, Շվեյցարիայէյ, Մակեդոնիայէյ, Հունաստանից, Հարավ-սլավիայէյ, Ալատրիայէյ, Միացյալ Նահանգներէյ, Հար. Ամերիկայէյ, Բելգիայէյ, Հունգարիայէյ, Հոլանդիայէյ, Մեքսիկայէյ, Պաղեստինից, Սերիայէյ, Լիտվայէյ, Ճատոնիայէյ, Նորվեգիայէյ, Իսպանիայէյ և Ինդոնեզիայէյ՝ ընդամենը 130 հոգի:

ՄՈՊՐ-Ը ՅԵՎ ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆԸ

ՄՈՊՐ-ի գաղափարների արագ տեմպով խորհրդային աշխատավորական լաին մասսաների մեջ տարածվելու կարեւորագուէն պատճառը այն էր, վոր կուսակցական, արհմիութենական և հատարակական կազմակերպութիւնները ուշադիր վերաբերմունք ցուցց տվին դեպի լերիտասարդ կազմակերպութիւնը:

1923 թ. հունվարի 28-ին, ՄՈՊՐ-ի ծագումից մոտ լերիու ամին հետո, «Պրավդա»-յում

լույս տեսավ Կոմիտասի Կենտկոմի հետևյալ շրջաբերականը.

«Բոլոր նահանգային բյուրոներին, ազգային կենտկոմներին, մարզային և շրջանային կոմիտեներին՝ եեղափոխության մարտիկներին ոգնող միջազգային կազմակերպությանն աջակցելու մասին:

Կապիտալի հարձակման հետևանքով, ամբողջ աշխարհում, ավելանում է այն զոհերի թիվը, վոր տալիս է բանվոր դասակարգը կապիտալիստական հասարակակարգի դեմ պայքարելիս:

Այն չերկրներում, վորտեղ իշխանութունը դանվում է բուրժուազիայի ձեռքում, մեր ընկերների մեծագույն մասը ընկնում են բանտերը և լինթարկվում սոսկալի տանջանքների՝ նրա համար, վոր նրանք ծառայում են բանվոր դասակարգի ազատագրման գործին:

VI-րդ կոնգրեսը կոչ արեց բոլոր կոմունիստական կուսակցութուններին՝ աջակցել կազմակերպութունների (ՄՌՊ-ի)՝ ստեղծմանը, վորոնց նպատակն է բանտերում նստած կապիտալի գերիներին նյութական և բարոյական աջակցութուն ցուլց տալ, և վորջունեց այդ կազմակերպութունների միջազգային մասշտաբով կազմակերպումը:

Ռուսաստանի ոլորտաբաժնի, վերջ տա-
պալել է կապիտալի լուծք և ազատագրվել և
բուրժուազիայի ծանր հալածանքների ճնշումից,
իսկ առաջին հերթին նրա ավանդարդ կոմկու-
սակցության անդամների պարտքն և ոգնել բո-
լոր չերկրներում սոցիալիստական հեղափոխու-
թյան համար պայքարող մարտիկներին, վորոնք
աշխատում են ձերբակալությունների, տան-
ջանքների և մահվան սարսափի տակ:

Այդ պատճառով, Կենտրոնական Կոմիտեն
կոչ է անում Կոմկուսի բոլոր անդամներին՝ ակ-
տիվ կերպով մասնակցել ոգնության գործին,
ներգրավելով իրենց որինակով անկուսակցական
բանվորներին ու գյուղացիներին: Միաժամա-
նակ Կենտկոմը առաջարկում է բոլոր կուսկոմի-
տեներին ամեն կերպ աջակցել ՄՈՊՐ-ին՝ նրա
աշխատանքներում, և մասնավորապես կուսկազ-
մակերպությունների ընդհանուր ժողովներում
դնել ոգնության կոնկրետ միջոցների հարցը»:

ՄՈՊՐ-Ը ՅԵՎ ԿՈՄԻՆՏԵՐՆԸ

Կոմիտեները ՄՈՊՐ-ի մասին իր առաջին
վորոշումը հանեց 1922 թ. նոյեմբերի 30-ին
հրավիրված IX-րդ կոնգրեսում, վոր և հաշվվում
է ՄՈՊՐ-ի ստեղծման պաշտոնական թվականը:

Կոմիտեների V-րդ կոնգրեսը 1924 թ. հու-
լիսի 8-ին հանկեց հետևյալ վո-րումը.

«Միջազգային պրոլետարական համերաշխության աճումը արտահայտվում է նրանով, ինչ որ հեղափոխության մարտիկներին ոգնող միջազգային կազմակերպության արագ զարգացումն ու հաջող աշխատանքներն ակներև են:

ՄՈՊՐ-ն անկուսակցական կազմակերպություն է, ինչի նպատակն է իրավաբանական, նյութական և բարոյական ոգնություն ցույց տալ բանտարկյալ հեղափոխական մարտիկներին, նրանց ընտանիքներին ու չեքեխաներին: ՄՈՊՐ-ը իր շուրջն է համախմբում բանվորական, գյուղացիական և ծառայողների լայն մասսաներին, անկախ նրանց կուսակցական պատկանելիությունից,—բոլոր նրանց, փոքոնք տուժում են կապիտալի շահագործումից ու ազգային ճնշումից, և ինչպես շահ է նրանց գործ դնում աշխատանքի հաղթանակի և կապիտալի կործանման համար:

Այսպիսով, ՄՈՊՐ-ը, իր աշխատանքների զարգացման ընթացքում, դառնում է միասնական նախաժամանակ իրագործման կարեվորագույն գործիքներից մեկը, կազմակերպելով—կոնկրետ որինակների հիման վրա միջազգային համերաշխության արտահայտությունները—նորանոր ուժեր, փորճ կարող են անմիջականորեն մասնակցել պրոլետարիատի հեղափոխական

պայխարին: Բացի դրանից, անհրաժեշտ և ընդ-
գծել ՄՈՊՐ-ի աշխատանքի հակաչափան քաղա-
քական նշանակութունը՝ պրոլետարիատի պալ-
քարոզ բանակի թիկունքի կազմակերպության
համար, ժողով անհրաժեշտ և ներկա պայքարում՝
ինչպես բանվոր դատակարգի նահանջի՝ նույնպես
և նրա հարձակման ժամանակ: Շրջադարձելով
բանտարկված հեղափոխության մարտիկներին
ընկերական զգացմունքի մթնոլորտով, ՄՈՊՐ-ը
դրանով իսկ նրանց մեջ փառ և պահում հետա-
դա պայքարի մարտունակութունն ու պատրաս-
տակամությունը: Կոմիստերնի V-րդ կոնգրեսը
զանեկով անհրաժեշտ ՄՈՊՐ-ի հետագա զարգա-
ցումն ու ամրապնդումը, դիմում և Կոմկուսակ-
ցություններին և ախ կազմակերպություններին,
փորձնք մտնում են Կոմիստերնի մեջ, և փոր-
շում և:

1) Կոմկուսակցությունները պարտավոր են
ամեն կերպ աջակցել ՄՈՊՐ-ին՝ նրա կազմա-
կերպության սեկյիաներին ու բաժանմունքնե-
րին իրենց յերկրներում, պարտավորացնելով
բոլոր անդամներին վերջինների մեջ մասնակցել
ամենաակտիվ կերպով:

2) Կուսակցական մամուլը պետք է իր ե-
ջերում հատկացնի հարկ չեղած ուշադրությունը
ՄՈՊՐ-ին՝ հեղափոխության մարտիկներին ու-

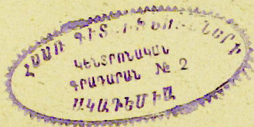
ներու ազիտացիայի և պրոպագանդիայի գործում:

3) Հաստատելով Կոմիսներնի Գործկոսի վորոշումը՝ մարտի 18-ը (Պարիզյան կոմունայի ուրը) ՄՈՊՐ-ի որ հռչակելու մասին, V-ըդ կոնգրեսը կոչ է անում բոլոր կոմունիստական կուսակցություններին և նրանց հարող կազմակերպություններին ախիսիվ կերպով աջակցել նրա հաջող անցկացմանը: Նույնպես անհրաժեշտ է ուշադրություն դարձնել ՄՈՊՐ-ին՝ կուսակցական բոլոր կամպանիաների ժամանակ:

ՄՈՊՐ-ի կատարած աշխատանքներն ամփոփելով, V-ըդ կոնգրեսը հատուկ գոհանակությամբ նշում է ՄՈՊՐ-ի կազմակերպությունների արդյունավետ գործունեությունը ԽՍՀՄ-ում:

ՄՈՊՐ-Ը ԿԱՐՄԻՐ ԳԾԻՑ ԴՈՒՐՍ

ՄՈՊՐ-ը ԽՍՀՄ-ում կազմակերպվելուց հետո մեծ դեր է խաղում միջազգային հեղափոխական շարժման մեջ և մեկը մյուսի հետևից իր սեկցիաները կազմակերպվում են կապիտալիստական և գաղութային յերկրներում: Այսպես, որինակ, 1923 թ. վերջում կապիտալիստական յերկրներում հաշվվում էր 10 սեկցիա, 1924 թ. 21, 1925 թ. 34, 1926 թ. 43, իսկ այժմ ՄՈՊՐ-ն ունի զանազան յերկրներում 49 սեկցիաներ:

ՄՈՊՐ-ի աշխատանքները վաղ միայն ծա-
վալվել են Յեվրոպայում, ապա Ամերիկայում և
Արեւելյան գաղութային ու կիսագաղութային
չերկրներում: Վերահիշյալ սեկցիաների գոյու-
թյան և աշխատանքի պայմաններն այնքան վատ
են, Վոր հնարավորութիւն չեն տալիս, նրանց
աշխատանքներն ու անդամների ընդհանուր թի-
վը լրիվ հաշվառնել: Մի շարք չերկրներում
ՄՈՊՐ-ի կազմակերպութիւններն աշխատում են
ընդհատակյա: Նման չերկրներում բուրժուա-
զիտն ՄՈՊՐ-ի դեմ տանում և անպիսի կատաղի
պայքար, վորպիսին տանում և Կոմիտասակցու-
թիւնների դեմ:

ՍՈՑԻԱԼ ՖԱՇԻՍՏՆԵՐԸ ՄՈՊՐ-Ի ԴԵՄ

Ֆաշիստական դատարանները շատ ծանր
դատաւճիռներ են կայացնում ՄՈՊՐ-ի աշխա-
տակիցների վերաբերմամբ: ՄՈՊՐ-ի դեմ մղված
պայքարին մեծ աջակցութիւն են ցույց տալիս
սոցիալ դեմոկրատական, ռեֆորմիստական և
այլ կազմակերպութիւնները, վորոնք արգելում
են իրենց անդամներին մտնել ՄՈՊՐ-ի շարքերը,
սպառնալով հեռացնել նրանց իրենց շարքերից:
Նրանք ստեղծում են իրենց սեփական (իբր թե
մոպրանման) կազմակերպութիւնները, վորոնք
հատկապէս նրա համար են, վորպեսզի թուլաց-
նեն ՄՈՊՐ-ի աշխատանքները:

Սակայն, չնայած կապիտալիստական լեր-
կրներում աիրող հալածանքի այդ բոլոր մեթոդ-
ներին, ՄՈՊՐ-ի նշանակութունն ու աճումը,
վորպես միջազգային պրոլետարիատի մասսայա-
կան կազմակերպութուն, տարեց տարի ուժե-
ղանում ու զարգանում ե:

ՄՈՊՐ-ի սեկցիաների աճման հետ զուգըն-
թացաբար ավելանում ե և նրանց թիվը: Ներ-
կայումս ՄՈՊՐ-ի շարքերում կան մոտ 7,831,712
անդամներ (վորսնցից կապիտալիստական լեր-
կրներում 4,291,036 հոգի):

ՄՈՊՐ-ի արտասահմանյան կազմակերպու-
թյունների մեծագույն մասը կազմում են բան-
վորները: Շատ քիչ են ընդգրկված աշխատավոր
դուռղացիութունը, կանայք և լերիտասարդու-
թյունը:

ՄՈՊՐ-ը իր գոյության առաջին վեց տա-
րիների ընթացքում ծախսել ե 14 միլիոն ուր-
լի սպիտակ տերրորի զոհերի և նրանց ընտա-
նիքների համար: Բացի դրանից, ՄՈՊՐ-ը ծախ-
սել ե ավելի քան մեկ միլիոն ուրլի՝ դատա-
կարգային արդարադատության զոհերին իրափա-
բանական ոգնութուն ցուլց տալու համար:

ՄՈՊՐ-ի կազմակերպությունները զգալի
գումարներ են ծախսել հեղափոխության մար-
տիկների լերեխանների վրա: Որինակ, Գերմա-

Ներառում ՄՈՊՐ-ն ունի մշտական մանկատներ,
 վարոնք սպասարկում են հեղափոխության մար-
 տիկների լեքեխաններին և վարոնցից հազարավոր
 լեքեխաններ մեծացած և առողջ դուրս են լեկել:
 Թակախ, ՄՈՊՐ-ի աշխատանքները միայն նյութ-
 թական ոգնության մեջ չեն կայանում, այլ մի
 ուրիշ կարեվոր խնդիրը, ուժեղ պալքար մղելն
 և ֆաշիզմի և սպիտակ տերրորի դեմ, պալքար՝
 բանտերում տիրող ռեժիմի թեթեւացման և
 մարտիկների ազատագրկման համար: Այսպես,
 որինակ, միայն 1928 թ. ընթացքում ՄՈՊՐ-ի
 կողմից կազմակերպվեցին 13 միջազգային և 89
 տեղական մասշտաբի կամպանիաներ:

ՄՈՊՐ-ն արտասահմանում իր գոյության
 հինգ տարվա ընթացքում քաղաքանտարկյալներին
 հետևյալ նյութական աջակցութունն և ցույց
 տվել.

1923 թվին	245.000	դոլլար
1924 »	800.000	»
1925 »	1.065.000	»
1926 »	645.000	»
1927 »	560.000	»

1925 թ. . . . 83.444 դեպքերում

1926 » . . . 90.400 »

Իսկ 1927 » ցույց և տրվել նրանց ֆի-
 նանսական ոգնութուն 266.000 դոլլար:

Քաղրանսարկյալների ընճանիքներին

1925 թ. 94.800 գեպքերում

1926 » 85.690 »

Իսկ 1927 » ֆին. ոգնություն ցույց
և արվել 65.000 դոլլար:

Քաղ. փախստականներին ոգնություն և ցույց
արվել

1925 թ. 13.800 գեպքերում

1926 » 9222 »

Իսկ 1927 » նրանց ֆին. ոգնություն ցույց և
արվել 33.000 դոլլար:

ԻՐԱՎԱԲԱՆԱԿԱՆ ՈԳՆՈՒԹՅՈՒՆ

1925 թ. 26349 դատավարությունների
ընթացքում ծախսվել և 260.000 դոլլար:

1926 թ. 17.602 դատավարության ըն-
թացքում ծախսվել և 121.844 դոլլար:

1927 թ. 14.300 դատավարությունների
ընթացքում ծախսվել և 105.000 դոլլար:

ՄԱՍՈՒԼ

Միայն 1928 թ. ընթացքում, արտասահ-
մանյան զանազան լեզալ և անլեզալ սեկցիաների
կողմից լույս են տեսել 45 անուն լրագրեր և
ժուրնալներ՝ ընդամենը 7.812.729 որինսկի
Հիշյալ հրատարակությունները լույս են ընծալ-

վել 21 լեզուներով: Բացի այդ, 16 լեզվերներում հրատարակվել են 15 լեզուներով զանազան բրոշյուրներ՝ 2.654.541 օրինակ:

Արտասահմանյան մի քանի քաղաքներում — Պարիզում, Բեռլինում ու Վիեննայում ինչպես և Մոսկվայում շաբաթը 2—3 անգամ լույս են տեսնում մամուլի բյուրոյի «տեղեկատուներ», վերոնցով աշխատավոր մասսաներին ծանոթացնում են կապիտալիստական լեզվերներում տեղի ունեցող տերրորի, ֆաշիզմի սադսամների մասին, բուրժուական գատարանների անարդարությունները, բանտերում նստած ընկերների կրքած տանջանքները և նրանց վերաբերմամբ տիրող սոսկալի ռեժիմը:

Վերելում բերված բոլոր փաստական տրվյալները բավական են համոզելու, Վոր ՄՈՊՐ-ը դառել և միջազգային պրոլետարական կազմակերպություն և պրոլետարական հեղափոխության ամրակուռ թիկունքը:

ՄՈՊՐ-Ը ԽՍՀՄ-ՈՒՄ

ՄՈՊՐ-ը ԽՍՀՄ-ի բոլոր մասերում ունի իր կազմակերպությունները, վերոնց մեջ ընդգրկվում են աշխատավորական լայն մասսաներ, և վերոնք տարեց տարի աճում ու զարգանում են թե՛ քանակապես, թե՛ կուլտուրապես և թե՛ նյութական բազայով:

Հետևյալ թվական տվյալները բնորոշում են ՄՈՊՐ-ի ԽՍՀՄ-ի կազմակերպչական ընդհանուր պատկերը.

Առ 1-ն հունվ. 1925 թ. անդամների ընդհանուր թիվն էր	3.717.034 հոգի
Առ 1-ն հունվ. 1926 թ.	4.997.684 »
Առ 1-ն ապրիլի 1927 թ.	3.525.625 »
Առ 1-ն սեպտեմ. 1928 թ.	3.540.676 »

ԿԱՊՆ ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆԻ ՀԵՏ

ՄՈՊՐ-ի ԽՍՀՄ-ի կենտկոմն ամենասերտ կապ է պահպանում կապիտալիստական չեքկրների բանտերում տառապող ընկերների, հիշյալ չեքկրների սեկյիւանների և այլ կազմակերպութւոնների հետ:

ՄՈՊՐ-ը իր գոյութւյն վեց տարիների ընթացքում արտասահմանյան բանտերում նստած ընկերներին ուղարկել է 8960 նամակ, և նրանցից պատասխան ստացել է 1140 նամակ: Բացի այդ, ԽՍՀՄ-ի ՄՈՊՐ-ի բջիջները 226 բուրժուական բանտերի քաղբանտարկյալների շեֆութւոնը վերցրել են իրենց վրա:

Մասսայական ագիտացիայի կարեւորագոյն տեղն է բռնում ՄՈՊՐ-ի կողմից կազմակերպւած զանազան կամպանիաները, վորոնք կապւած են համաշխարհային հեղափոխութւյն շարժման

և սպիտակ տերրորի արտահայտությունների հետ: Որինակ, խալսական բանտերում նստած ընկերներ Կրամշիի և Տերբաչինի վրա գործադրված բռնությունները, Ռուսինիայում ընկ. Մտեփանովի սլոնցեսի խնդիրը, Բեսարաբիայի Խոդինի ապստամբության տամնամյակի առթիվ, Կարլ Լիբկնեխտի և Ռ. Լյուկսեմբուրգի սպանության տամնամյակը Գերմանիայում, Սահելո և Վանցեստտի մահապատիժը և այլն և այլն: Ահափասիկ առանձին մոմենտներ, վորոնց հետ կապված են լեզել ՄՈՊՐ-ի բջիջների ազիտացիան աշխատանքները 1928-29 թվին:

1927 թ. ընթացքում հավաքվել է 1.277.247 ռ., իսկ 1928 թ. ընթացքում 2.108.708 ռուբլի:

Ֆինանսական բազան ուժեղացնելու նպատակով հետևյալ բալլերն են արված վերջին տարում.

ա) ՄՈՊՐ-ի կազմակերպչական ծախսերի վորոշ մասը հնարավոր է լեզել կրճատել. որինակ, 1927 թ. $27,4\%$ ծախսերի վորխարեն 1928 թ. ունենք $19,4\%$:

բ) Ուժեղացել է անդամավճարների գանձման կանոնավորման աշխատանքները և արդյունավետ դարձել:

գ) Ավելի վճռական պալքար է մղված ֆինանսական դիսցիպլինայի բոլոր տեսակ խախտումների դեմ:

ԽՍՀՄ-ի քաղաքի և գյուղի աշխատավորներ-
ի փոխադարձ այցելության կապը՝ ՄՈՊՐ-ի
ԲՆՀՆերի միջոցով տարեց տարի ուժեղանում և,
կազմակերպելով եքսկուրսիաներ ղեպի գործա-
րանները, հանքերը և այլ վայրեր կատարելով ու-
սումնասիրություն և այլն:

ՄՈՊՐ-Ը ՅԵՎ ՍՈՑԻԱԼԻՍՏԱԿԱՆ ՇԻՆԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆԸ

ՄՈՊՐ-ի Խորհրդային Միության կազմա-
կերպություններն ախալվ մասնակցություն են
ցույց տալիս լեռերի սոցիալիստական շինարա-
րության աշխատանքներին:

Համաձայն ՄՈՊՐ-ի Համամիութենական
Զ-րդ համագումարի վորոշման, նա վոչ միայն
իր առաջ դրված հիմնական խնդիրներով պետք
և զբաղվի, ինչպիսիք են՝ նյութական, բարոյա-
կան և իրավաբանական ուղեւթյուն ցույց տալը
միջազգային հեղափոխության մարտիկներին,
այլ յե՛վ նրա բոլոր կազմակերպությունները
պարտավոր են գործոն մասնակցություն ունե-
նալ կուսակցության յե՛վ Խորհրդային Իսխա-
նության կողմից նշված սնեհական յե՛վ կու-
սուրական շինաբարության գործին, յե՛րկրի
պաշտպանության ամրացման, կապելով այս
բոլոր խնդիրները մասսաներին ինտերնացիոնալ
դաստիարակության հետ:

Վերահիշյալ խնդիրը հարց և դնում մեր ամ-

բողջ կազմակերպութեան և առաջին հերթին նրա
ակտիվի առաջ, ի մի հավաքել մինչև այժմ դո-
լութլուն ունեցող փորձերը և նշել Ձ-բդ համա-
դումարի փորձումների կենսագործման ամենա-
ողտակար ձևները:

ՄՈՊՐ-ի Ձ-բդ համադումարը մասնանշեց,
փոր բորբ բշիչները պարտավոր են ակտիվ կեր-
պով մասնակցել կուսակցութեան ու խորհրդային
Խշխանութեան կողմից անցկացվող կարեվորա-
դուն կամպանիաներին: Այս՝ պարտավորացնում
և մեզ մասնակցել առաջին հերթին աչն բոլոր
կամպանիաներին, փորոնք ունեն խոշոր քաղա-
քական նշանակութլուն և փորոնց անհրաժեշտ և
մասնակից դարձնել աշխատավորական լայն մաս-
սաները:

Բայի կամպանիաներին ակտիվ մասնակցու-
թլուն ցուլց տալը, ՄՈՊՐ-ի կազմակերպութլուն-
ները սկետք և անմիջական աշակցութլուն ցուլց
տան կուսնաեաութլունների հիմնական պրակտիկ
աշխատանքներում, լերկրի ինդուստրացման, ին-
տերնացիանալ քաղզրադխտութլան, անզրազի-
տութլան վերացման և ընդհանրապես կուլտու-
րական աշխատանքներին:

խորհրդային Միութլունն ապրում և սո-
ցիալիստական շինարարութլան մեծ դարազլուխ:
Բոլոր աշխատավորները, փորոնք վոչ թե խոս-

քով, այլ գործով ցանկանում են պրոլետարիատի վերջնական հաղթանակը, նրանք ակտիվ մասնակցում են ԽՍՀՄ-ի շինարարության և հնգամյա պլանի իրականացման գործին: Գիտակից բանվորներն ու գյուղացիներն ըմբռնում են, վոր իրենք կատարում են համաշխարհային հեղափոխության գործը: Մրա հետ միասին, ՄՈՊՐ-ը, վոր իր առաջ դրել է արտասահմանի հեղափոխության մարտիկներին ոգնելու լենդիրը, պարտավոր է նայել իր դերն ու սեղը վորոշել սոցիալիզմի շինարարության մեջ:

ԻԴԵՈԼՈԳԻԱԿԱՆ ՖՐՈՆՏԸ

ՄՈՊՐ-ը պարտավոր է ոգտադործել իր ուժերը ԽՍՀՄ-ի սոցիալիստական շինարարության համար: Սմբացնելով ԽՍՀՄ-ն, ՄՈՊՐ-ը դրանով իսկ ուժեղացրած կլինի իր ոգնությունը նրանց, վորոնք պայքարում են համաշխարհային Հոկտեմբրի համար:

Բուրժուազիան, վորը միշտ պատրաստվում է հարձակվելու ԽՍՀՄ-ի վրա, այդպիսի մոմենտին ՄՈՊՐ-ի խնդիրը կայանալու յե նրանում, վոր նա վոչ թե միայն ոգնի կապիսալի բանտերում տառապող հեղափոխության մարտիկներին, այլ յեվ պատրաստվել պաշտպանելու համաշխարհային հեղափոխության բազան— ԽՍՀՄ-ն:

Բայց և այնպէս, մասնակցելով սոցիալիս-
տական շինարարութեան մեծ գործին, չի կարե-
լի մոռանալ ՄՈՊՐ-ի միջազգային պարտավորու-
թեւանները դեպի այն ընկերները, վերոնք նստած
են կապիտալի բանտերում և արսորավալքերում:

ՄՈՊՐ-Ը ԽՈՐՀՐԴԱՅԻՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆՈՒՄ

ՄՈՊՐ-ի Հայաստանի կազմակերպութեանը
իր ձեւավորումն ստացել և 1923 թ. վերջերին,
վորի կազմակերպչական աշխատանքներում նշա-
նակալից դեր են խաղացել բուրժուական յեր-
կրներէից արքայազն և Հայաստանում հաստատ-
ված ընկերները, վորոնք և յեղել են Հայաստա-
նի կազմակերպութեան առաջին ակտիվը:

ՄՈՊՐ-ի Հայաստանի կազմակերպութեան ան-
ման պատկերն բնութիւնի

Առ	1-ն	հունվարի 1923 թ.	4000	հոգի
»	»	» 1924 »	14.000	»
»	»	» 1925 »	28.000	»
»	»	» 1926 »	30.000	»
»	»	» 1927 »	30.543	»
»	»	» 1928 »	35.125	»
»	»	հոկտեմբերի 1929 »	61.449	»

Առ 1-ն նոյեմբերի 1929 թ. բշխների ընդ-
հանուր թիւն էր 780:

Այստեղ պետք է շեշտել, Վոր 1928 թ. նո-
 վեմբեր ամսից մինչև 1929 թ. մայիսի 1-ը կազ-
 մակերպության անդամների թիվը մեծ չափերով
 աճել է. այնպես Վոր առ 1-ն մայիսի 1929 թվի
 անդամների ընդհանուր թիվը հաշվում է մոտ
 55 հազար: Այս աճման թափի պատկերն հաս-
 տատում է այն, Վոր Հայաստանի քաղաքի և
 գյուղի աշխատավոր մասսաները դեպի ՄՈՊՐ-ի
 աշխատանքները, նպատակներն ու խնդիրները
 ցույց են տալիս շատ մեծ հետաքրքրությամբ:

ԱԳԻՏ-ՊՐՈՊ ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐԸ

Բացի այն, Վոր Հայաստ. ՄՈՊՐ-ի կազմակերպու-
 թյունը կարողացել է վերոշ նշութակման և բարոյա-
 կան աջակցություն ցույց տալ բուրժուական
 բանտերում տառապող միջազգային հեղափոխու-
 թյան մարտիկներին ու նրանց ընտանիքներին,
 այլ և բազմաթիվ աշխատանքներ է տարել ազիտ
 պրոպ ֆրոնտում: Հայաստանի կազմակերպու-
 թյունը իր գոյության վեց տարիների ընթաց-
 քում լույս է ընծայել 12 ամուսն, գրականու-
 թյուն՝ բրոշյուրներ՝ մասսաներին դուրըմբռնելի
 լեզվով: 1926 թ. մարտի 18-ին Հայաստանի
 Կենտկոմը լույս է ընծայել միտրյա «ՄՈՊՐ»
 թերթը, իսկ 1927 թ. մարտի 18-ին ձեռնարկեց
 հրատարակել «ՄՈՊՐ» հանգեոր, Վորի 1-2 հա-

մարները լույս տեսան: Բացի այդ բոլորից, ՄՈՊՐ-ի Հայաստանի կազմակերպությունը պարբերաբար ստացել և տարածել է Համամիութենական Կենտրոնի «Путь МОПР» ժուրնալից, վորից միայն Յերեվանում տարածվում և 300 օրինակ:

Որ ամուր բուրժուական լերկյներում սաստկացող խռուտթյունները, աշխատավորներին սոսկալի Հափերի համնող ճնշումների ու շահագործումների շղթաների մեջ պահելը՝ ուժեղացրին քաղ. դաստիարակչական աշխատանքները Հայաստանում: Այսպես, միջադպային դրության, բուրժուական լերկյներում տիրող սարսափների, սոց.-դեմոկրատիայի Փաշխատացման մասին, ՄՈՊՐ-ի Հայաստանի կազմակերպությունը սխտեմատիկ կերպով, բոլոր բջիջներում գնում է գեկուցումներ և դաստիարակթյուններ, վորոնց միջոցով մասսաները իրագեկ են դառնում համաշխարհային հեղափոխության հետ կապված ինդիքներին և նրա զարգացման թափի հետ:

ՄՈՊՐ-ի Հայաստանի կազմակերպությունը նույնպես իր առաջնագույն խնդիրն է համարում աշխատավոր մասսաներին ապա ինսերնացիոնալ դասիարակություն: Այդ պատճառով, ամեն մի բջիջ վերցնում է վորպես նյութ (խընդիր) բուրժուական վորեկ լերկիր և իր մի քա-

նի նիստերում ուսումնասիրում ե տվյալ յերկրի տնտեսական, քաղաքական և կուլտուրական դրությունը, ինչպես և դրանց հետ անմիջապես կապված նույն յերկրի աշխատավոր մասսաների կյանքի պայմանները, բանտերում նստած ընկեր-
ների վիճակը և նրանցում տիրող ուժերը: Հա-
յաստանի կազմակերպությունը իր վրա չե վերց-
րել Գերմանիայի Շտաուրիմգ բանտի քաղաքա-
տարկչայների շեֆությունը, վորոնցից ստացվում
են նամակներ:

ՄՈՊՐ-ի Հայաստանի կազմակերպությունը ուժեղ թափով մասնակցել ու մասնակցում ե անցկացվող բոլոր կամպանիաներին և սոցիալա-
տական շինարարությանը:

ՄՈՊՐ-ի Հայաստանի կազմակերպությունը կապ ե պահում հասարակական այլ կազմակեր-
պությունների հետ:

Հայաստանի կազմակերպության ակտիվի մեջ առանձնահատուկ տեղ են գրավել ախ ընկեր-
ները, վորոնք բուրժուական յերկրներից աքսոր-
ված են յեղել:

Հայաստանի կազմակերպության կենտկոմը պատրաստել ե ձրի հրահանգիչների կադր, վո-
րոնք ոգտադործվում են զանազան կամպանիա-
ների ընթացքում և զեկուցումների համար:

Հայաստանի կազմակերպությունն իր գոյության ընթացքում ունեցել է չեղելու համադրմար: Յերկրորդ համադրմարը հրավիրվել է 1928 թ. մարտի 10-ին Լենինականում հիշյալ համագումարը իր հետագա աշխատանքների համար նշեց մի շարք կարեւորագույն մոմենտներ:

ԽՈԳՐ-ի Հայաստանի կազմակերպությունը վերջին տարում (1928 թ. հոկտ. — 1929 թ. առ 1-ն մայիսի) դրեթե աշխատանքի բոլոր բնագավառներում ցուցահանել է զգալի աշխուժություն և կազմակերպությունը աճել է թե քանակապես, թե վերակապես:

Բացի այդ բոլորից, կազմակերպության ֆինանսական բազայի ուժեղացման համար ձեռք են առնվել մի շարք միջոցներ և անցկացված շաբաթներ, մրցահրավերներ ու սուսկային հանգանակություններ: Պետք է ընդգծել, Վոր աշխատանքների նման աշխուժություն և ուժեղ ֆինանսա Հայաստանի կազմակերպությունը լերբեւե ունեցել:

ՄՈՊՐ-Ը ՅԵՎ ՊՐՈՖԻՆԱՅԵՐՆԻ ԿՈՆՎԵՆՏԻ

ԽՈԳՐ-ի կազմակերպման շրջանում, կուսակցության հետ միասին, ընդառաջեցին նաև պրոֆմիլիտները: Շատ կարեւոր նշանակություն ունի Պրոֆինայերնի III կոնգրեսի վո-

րոշումը, փորը տալիս և ՄՈՊՐ-ի գործունեյության պնաստականը:

Պրոֆինատերնի III կոնգրեսի փորոշումը՝

«Ռուսական ընկերների կողմից նախաձեռնած միջազգային կարմիր ոգնության կազմակերպությունը, միանգամայն սրգարացրեց իրեն պոյությունը՝ դրավելով իր տեղը մյուս հեղափոխական կազմակերպությունների շարքում, թողնելով իր արմատները Խորհրդային Միության փողջ պրոլետարական մասսաների մեջ:

Ներկայումս ՄՈՊՐ-ի առաջ դրված և՛ պրոլետարական մասսաների զանազան չերկրների հեղափոխական ելնմենտներին, փորոնց մեջ դասակարգային պայքարը առանձնապես սրված և, իր կազմակերպության մեջ ներգրավելու խնդիրը: ՄՈՊՐ-ը պետք է դառնա մի հսկայական միջազգային կազմակերպություն, նպատակ դնելով թեթեւացնելու հեղափոխական մարտիկների վիճակը, փորոնք բուրժուական չերկրների ծանր բեպրեսիաների գոհերն են դարձել:

Միացյալ ճակատ կազմակերպելու ամենաուժեղ զենքերից մեկն է հանդիսանում ՄՈՊՐ-ը, փորը իր առաջ խնդիր և դրել՝ հեղափոխական շարժումներին նորանոր կազմակերպված ուժեր արամադրել, բացի դրանից, բանտարկված մար-

տիկները շուրջը ստեղծել ինտերնացիոնալ համերաշխության միջոցորտ, ՄՈՊՐ-ը նրանց մեջ վառ և պահուժն արիություն և մարտունակություն դադարաբեր:

Յեկնելով այս բոլորից Պրոֆինտերնի III կոնգրեսը վերջում և.

1) Բոլոր կազմակերպությունները, վերոնք կցված են պրոֆմիտությունների Կարմիր Ինտերնացիոնալին, պետք և աշխատեն ամեն միջոցներով ոգնել հեղափոխական մարտիկներին ոգնող Միջազգային կազմակերպությանը, դուրացնելով իրենց յերկրներում ՄՈՊՐ-ի սեկցիաների նախաձեռնումը: Առաջարկել իրենց բոլոր անդամներին ավելի ակտիվ կերպով պահպանել ՄՈՊՐ-ը և մասնակցել կանոնադր մոժեռանքի սխառեմ Խորհրդային Միության կազմակերպության ձեւով:

2) Պրոֆմիտեկնական մամուլը սուսանձին ուշադրություն պետք և դարձնի ՄՈՊՐ-ի ազիտպրոպ հատուկ կամպանիաների անցկացման վերա: Նա պետք և իրադեկ դարձնի պրոլետարիատին, հեղափոխական մարտիկներին տառապանքների մասին, կոչ անելով մեր մասսաներին իրենց ընկերական բարոյական պարտականությունները կատարելու:

Յերիտասարդ սերնդի դաստիարակումը և «ամենալի» վերապատրաստումը հանդիսացել են տիրոջ դասակարգերի հիմնական խնդիրներից մեկը: Բուրժուական պետությունները աշխատում են այս խնդիրը լուծել կլոնի և լեկեդեյուս ազդեցությունները տարածելով դպրոցներում, սերմանելով յերիտասարդության մեջ պատրիստիկ և շովինիստական գզացումներ ու տրամադրություններ, դաստիարակելով նրանց՝ կապիտալի դասակարգային շահերը պաշտպանելու վուդով:

Բոլորովին սարքեր մոտեցում գոյություն ունի յերիտասարդ սերնդի դաստիարակության խնդրում, մեզ մոտ, խորհուրդների, պրոլետարիատի դիկտատուրայի յերկրում: Մենք ուզում ենք կրթել նոր մարդու, գերծ ամեն տեսակ նախապաշարումներից և բուրժուական ու մանր բուրժուական ազդեցություններից: Մենք նախ և առաջ ուզում ենք կրթել սոցիալիզմի կառուցողի: Ուրեմն դարմանալի չե, Վոր կուսակցությունը, խորհրդային իշխանությունը և թե մեր բոլոր հասարակական ու կուլտուրական ձեռնարկությունները, խոշոր ուշադրություն են դարձրել և դարձնում են աշխատավոր յերիտասարդությունը դաստիարակելու գործին:

Այս խնդրում մեծ նշանակութիւն ունի
կոմիտէի առաջնաւորը և պիտի ներկայանայ
կազմակերպութիւններին ամենալայն հարցերի
կապակցումը—
խնտերնայիտնայ դասախօրակութեան
խնդիրներին հետ: Կոմիտէի առաջնաւորը
նախ և առաջ պետք է լինի
իմսերնայիտնայիս—պրոպագանդայի մի-
ջադպարին բանակի մարտիկ:

Այս ուղղութեամբ զգալի ոգնութիւն կա-
րող է ցույց տալ կոմիտէի ամբողջութեանը—
ՄՈԳՐ-ը: Նա գործնականորեն կարող է ոգնել
կոմիտէի կազմակերպութիւններին—
խնտերնայիտնայ դասախօրակման
գործը լավ հիմքերի վրա դնելու:

Հետաքրքիր է դեռանքել այստեղ ԿԻՄ-ի
Գործկոմի լայնացրած պլենումի վերաշումը և
ԼԿՅՅՄ-ի Համկենսակոմի գլխավոր քարտուղար
ընկ. Կոստարյովի կարծիքը:

ԿԻՄ-ի Գործկոմի պլենումի վերաշումը.—

«Դասակարգային պայքարի աճումը կապի-
տալիստական լերկներում և ազգային ազատա-
գրական շարժումները դադարեցնելու՝ որեւի
որ պայքարի մեջ է ներդրւում լերիտասարդ մաս-
նաների նորանոր զանգվածներ: Հեղափոխական
պայքարի մեջ՝ լերիտասարդութիւնը առաջին
հարվածները իր վրա չեն ընդունում: Համաշխար-
հային բուրժուազիան զգալով լերիտասարդու-
թեան կողմից իրեն սպառնացող ահուկի վտանգը,

աշխատում ե վոչնչացնել ու կազմալուծել նրանց, ժամանակ չտալով նրանց կազմակերպելու և ամրապնդելու իրենց գիրքերը:

Պրոլետարիատի և հեղափոխական գյուղացիութեան ամենահարվածային ու առողջ խնդիրներէց, ներկայումս հանդիսանում ե՝ լայն մասսաներին իրենց կազմակերպութեամբ հակադրելու խնդիրը—համաշխարհային բուրժուազիայի կողմից բանվոր դասակարգի, չքավոր գյուղացիութեան և գաղութային սարուկներին դադանաբար տանջանքների մատնելու դեմ: Յեւ այս խնդիրը կիրառում ե ՄՈՊՐ-ը, վորը բարոյական, նյութական և իրավաբանական ոգնութիւն ե ցուլց տալիս կապիտալի բանտերում տառապող հազարավոր կալանավորներին և նրանց ընտանիքներին: ՄՈՊՐ-ը առանձին ուշադրութիւն ե դարձնում չերիտասարդ հեղափոխականներին պահպանելու գործին, նյութապես ոգնելով նրանց և լուսաբանելով մամուլում սպիտակ տերրորի սարսափները և զանազան ալլանդակութիւնները:

Բանվորագյուղացիական չերիտասարդութիւնը ավելի քան ուրիշները, պիտի վրդովվի շահագործումների, բռնութիւնների և դադանութիւնների դեմ: Կոմչերիտմիութիւնը՝ բանվորագյուղացիական չերիտասարդութեան ավան-

գարդը պետք է գտնվի ՄՈՊՐ-ի առաջին շարքերում: ԿԻՄ-ի Գործկոմի պլենումը կոչ է անում կոմիերիտավիճակի բոլոր անդամներին, ահալիվ մասնակցութուն ցույց տալու ՄՈՊՐ-ի կազմակերպութուններին հեղափոխական մարտիկներին ուղենելու գործին:

Բանվորագյուղացիական լերիտասարդության լաջն մասսաները՝ հեղափոխական շարժումների մեջ ընդգրկելու և նրանց խնամքնային աշխատական և միջադպին սլբուկտարական համերաշխության վուգով դաստիարակելու գործում ՄՈՊՐ-ը հանդիսանում է ամենախոշոր գործոններից մեկը:

ԿԻՄ-ի գործկոմի լաջնացրած պլենումը գտնում է անհրաժեշտ՝ կապիտալիստական լերկրների և Խորհրդային Միության վողջ բաժնրագյուղացիական լերիտասարդությունը ներգրավելու ՄՈՊՐ-ի շարքերը: ԿԻՄ-ի բոլոր սեկցիաները պետք է անմիջապես անցնեն պլանային և սխտեմատիկ աշխատանքների՝ ՄՈՊՐ-ի գաղափարները տարածելու և հեղափոխական կարմիր թիկունք ստեղծելու համար, «ՄՈՊՐ-ի շարքերից դուրս և վող մի կոմիերիտական» — ալսպես և մեր լողունգր:

ԼԿՅԵՄ-Ի ՀԱՄԿԵՆՏԿՈՄԻ ԳԼԽԱՎՈՐ ՔԱՐՑՈՒՂԱՐ ԸՆԿ. ԿՈՍԱՐՅՈՎԻ ԱՌԱՋԱՐԸ

«Լինելով ահտիվ հեղափոխական, սոցիալիստական շինարարության բոլոր ասպարեզներում ամրապնդելով մեր արդյունաբերությունը, բարձրացնելով գյուղատնտեսությունը, լիկվիդացիալի լենթարկելով անգրագիտությունը, բոլոր այս բարդ և առորյա աշխատանքների հետ միասին, ամեն մի կոմյերիտական ամենից առաջ չպետք է մոռանա, վոր նա յերիտասարդ հեղափոխականների միջազգային բանակի անդամ է:

Դասակարգային թշնամու դեմ մեր կարմիր գծից դուրս պալքարող կոմյերիտականները և առաջավոր պրոլետարները լենթակա լեն սոսկալի տանջանքների ու զրկանքների: Ուստի ել ավելի լե անհրաժեշտ մեր ոգնությունը:

Վոչ մի բոսլե չմոռանալով այդ, ամրապնդել Մոսկւական կազմակերպությունները, լարվածությամբ հետեելը բոլոր յերկրների պրոլետարիատի պալքարին, մեր մշտական աշխատանքն է»:

ՍՊԻՑԵԿ ՑԵՐԻՈՐԻ ԶՈՆԵՐԸ ՍԵՎ ՄԵՐ ՈՐԵՆՈՒԹՅՈՒՆԸ

Այժմ տեսնենք թե՛ սպիտակ տերթորն ինչպիսի կազմակերպութեամբ և առանում իր հունձը առանձին յերկրներում։
Մենք կրեքենք 1929 թ. առաջին կիսամյակի թվերը։

ՑԵՐԻՈՐԻ	Ապամեզած	Վերապահ. և հաշմանդամ.	Երախտախոր. մեծ	Ճուշդարկ	ԱՐԳԵՆՎԱՄ	
					Միախոր. կազմակ.	Լրացիկ. գրառման.
1. Զինատան	83358	12976	3211	1165	45	8
2. Հնդկատան	288	2410	1749	983	24	2
3. Գերմանիա	36	784	3595	1857	89	33
4. Ֆրանսիա	1	344	5896	2352	18	13
5. Լիհտատան	23	972	3603	3900	120	29
6. Հ. Ամ. Մ. Նահանգն.	12	557	4924	2029	29	4
7. Հարավ Ալաբիա	13	402	3868	2608	104	27
8. Ռուսիին	3	276	1345	229	52	3
9. Հունաստան	4	230	1145	685	24	8
10. Բուլղարիա	5	229	945	1134	30	11
11. Ճապոնիա	12	151	1164	594	19	2
12. Հատվիա	2	53	375	291	14	11
13. Իտալ. գաղութներ	800	310	168	—	—	—
14. Ֆրանս. կանդո	135	125	—	—	—	—
15. Մեքսիկա	20	111	87	—	—	—

Սրանք, սպիտակ տերթորի իրենց նախճիրներով ռեկորդային թվեր խփող յերկրներն են, իսկ 51 կապիտալիստական ու գաղութային յերկրներում սպի-

տակ տերբուրի զոհերի գումարը՝ 29 թ. 1-ին կիսամիտակում, հետևալն է.

Սպանված՝ 84812, վիրար. և հաշմանդ.՝ 20974, կալանավորվ.՝ 35955, խուզարկ.՝ 21334, արգելված միտինգ. և կազմակերպ.՝ 657 և լրացր. ու գրակ. 244:

Իսկ թնչ. և արել Հալաստանի ՄՈՊՐ-ը կարմիր գծից դուրս՝ սպիտակ տերբուրի զոհերին ողնելու գործում:

1928 թվի ընթացքում Հալաստանի ՄՈՊՐ-ի Կ. Կոմ. ուղարկել և ողնութուն՝ Համ. ՄՈՊՐ-ի Կ. Կոմին ընդամենը՝ 4000 ու.:

Իսկ 1929 թվի մինչեւ նոյեմբերի 1-ը՝ 21.700 ու., այսինքն Հայաստանի ՄՈՊՐ-ը կասարել է Համ. Կ. Կոմից իր վրա դրված ճին. նախահաժիվը՝ 204 տկոսով, յեւ այդպիսով գրավել է 66 Մուգրական կազմակերպությունների մեջ՝ 7-րդ տեղը:

Լարել մեր բոլոր ուժերը առաջիկա կիսամյակի ընթացքում կրկնապատկելու կազմակերպության անումը, հասցնելով ՄՈՊՐ-ի անդամների թիվը Հայաստանում՝ 150.000-ի, ծավալել ՄՈՊՐ-ի մարտական ինտենսիվությունից դուրսի դաստիարակությունը աշխատավորական տանալայն մասսաների մեջ յեւ սպիտակ տերբուրի զոհերին մեր նյութական աջակցության տանելու նախահաժիվը կիրառել 400 տկոսով, (վեց ամսվա ընթացքում ոգնելով յեւ 21,000 ուրբով). ահա՛ թե ի՞նչ պե՛տք է լինի ՄՈՊՐ-ի Հայաստանի կազմակերպութ. մոտագա անելիքը:

ՄՈՊՐ-Ի ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ԿՈՄԻՏԵՅԻ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ

1. ՄԱՐՏԻՆՈՎ.—ՄՈՊՐ-ը և շահությունը 5 Լ.
2. ԳՈՌՆԵՎ.—Ինչ պետք է գիտենա մահն մի
գլուղացի 5 Լ.
3. ԳԵՅԼԵՐ.—Ում և ինչպես և ողնում ՄՈՊՐ-ը 5 Լ.
4. ՏԱՐԱԿԱՆՈՎԱ.—Գեղջկուհի, մտիր ՄՈՊՐ-ի
շարքերը 5 Լ.
5. ՄԵՆԿՈՎ.—Ինչպես են սպրում գլուղացի-
ները կապիտալիստական լերկերներում 5 Լ.
6. ԳԵՅԼԵՐ.—ՄՈՊՐ-ը Խորհրդային Միության
մեջ 5 Լ.
7. Դասակարգային պայքարը և ՄՈՊՐ-ը
պրակ. 1-ին 65 Լ.
8. Դասակարգային պայքարը և ՄՈՊՐ-ը
պրակ. 2-րդ 60 Լ.
9. ՄՈՊՐ-ի բջիջի ուղեցույց 25 Լ.
10. Զբաղյունք սպիտակ տերրորի և ՄՈՊՐ-ի
մասին 35 Լ.
11. Ա. ՄԱՐՏԻ.—Ֆրանսիական բանտերում
(սպասված)

Ամենամիջոցին հրատարակությունները

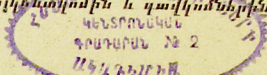
12. ՄՈՊՐ-ը և նրա անցած ուղին
13. Ե. ԶՈՓՈՐՏԱՆ.—Կանտոնի կոմունան 10 Լ.
14. Վ. ԹՈԹՈՎԵՆՅ.—Լաո-հո 5 Լ.

Պատահաւ և խաղաղության համար

ՍՊԻՏԱԿ ԴԱԶԱՆՆԵՐ—(ազիտ-պահա)

Բջիջներին արվում է 30% գելջ

Պատվերները և պատվերները ուղղել ՄՈՊՐ-ի
Հայկական կոմիտեին և գաղկուններին

ԳԱԱ Հիմնարար Գիտ. Գրադ.

FL0039655

10843

ጥቅም 12 ሐምሌ

A $\frac{I}{4529}$